

מידידיו וחבריו בין ראשי השלטון הסתבנו בגילויים המרעישים

מי שפוט

לו חומר רבנינה לברית שחיה בתקופת-הצנע.

★ ★ ★

סחר, יחזקאל, המפקח הכללי. אחת הדמויות הטראגיקומיות במשפט ואחר מ" קורבנותיו המרכזיים. על דוכן העדים, לשם הובא כמעט ללא צורך, העיד על עצמו כי בור בעיניו מש-

טרה, נתגלה כי שקרן מובהק ש" אף אינו יודע כיצד לשקר. בי- סיכום הניגודים-יה גמנו עשרות נקודות בהן הו- כחו שקריו ו- ספריו כמופר- כים בעליל. אף שבית-המשפט מ- נע את חקירתו בעניין סגירת תיקי משפחתו, נהרס מעמדו של סהר עד כדי כך שגם הארץ, שחיפה ב- שעתו על עמוס (ראה טבת), נאלץ לדרוש את התפטרות סהר.

★ ★ ★

ספרדוב, יצחק, קצין. בשעתו גילה העולם הזה כי קצין-משטרה גבוה ו- לח מטעם עמוס כדי להטריד את משפחתו ולהמריץ את אהת לפנות את דירתו, שהיתה שייכת לעמוס, ושעמוס רצה למכרה. במש- פט הוברר שאמנם היה הדבר כך וכי אותו קצין נשלח על-ידי ידו של עמוס, רמ"ח שמאי זוהר (ראה זוהר). כאשר פנה סברד- לוב בשעתו בתלונה, ענה לו סהר תשובה צינית וגנז את התלונה.

★ ★ ★

ספקטור, אליהו, יבואן. אחד העדים הפיקאנטיים בפרשה, נשבע כי שייקה יר- קוני, קצין-המשטרה שלום ירקוני ועוזרו של כספי שידלו אותו בעזרת משקאות משכרים למסור הצהרה כוזבת, וכי זימו את המיטמך שקיבלו ממנו. העיד כי נפגש עם עמוס בחברת מבריהים במקומות מופק- פקים, וכי עמוס קיבל אצלו, בלי השלום, כלי-דבולח יקרים בשווי של מאות לירות. השופט העביר למועצה המשפטית העתק מ- עדותו, אשר בעקבותיה נפתח בירור נגד משרד כספי. כצעד נגדי, הגיש עוזרו של כספי קובלנה על שבועת-שקר.

★ ★ ★

שטיינברג, זאב, קצין-משטרה. נחשד על-ידי עמוס (בלי יסוד) במסירת אינפור- מציה לתמרי, סולק מן המשטרה בצורת אינטריגה מלוכלכת, בלחית מסעי-השמצה רשמי, ראשון- במינו בארץ. כי- אשר נאלץ סהר, תחת לחץ דעת- הקהל, להצדיק את עצמו על-ידי זגשת משפט פל- לי נגד שטיינ- ברג, זוכה זה מכל אשמה, ב- פסק-דין חריף בו קבעה השופטת מינה שמיר כי שני קציני-משטרה גבוהים נשבעו ל- שקר, וכי מטה המשטרה נהג שלא כשורה. שטיינברג האשים את דוד בן-גוריון ב- מכתב גלוי שהמשטרה הרסה את חיי בניו כדי להציל את בנו של ביגי.

שיטריט, בכור, שרה-משטרה. שני הצדדים במשפט הסכימו שאין לו שליטה על המשטרה. הסניגוריה טענה שבגלל זה לא היה טעם להתלונן בפניו על עמוס. כספי טען שלא שטרית צריך לקבוע אם תיק מסוים מחוסן, כי זה תפקידו של האחראי בפועל למשטרה. בית-הדין העליון קבע ש- טענה זו "תמוהה ביותר", הטיל על השר לנמק מדוע התיקים מחוסנים. כאשר פסל בית-המשפט המחוזי את נימוקי השר וגילה חלק מן התיקים, נתן בכך סטירת-לחי מצל- צלח לשיטריט, ומפנה חדש למשפט כולו.

★ ★ ★

שלומאי, שמואל, ממנהלי חברת-השיי- לומים. אחרי קצין-המשטרה לייף (ראו לייף) טען כי לא הכיר אישית את שייקה ירקוני לפני שהחל לחקור את עבירותיו, וכי מער- לם לא נהג כלפיו לפנים משורת הדין, העיד שלומאי כי כבר חצי שנה קודם לכן בא לייף אישית למשרדו והתערב לטובת ירקוני בקשר למתן רשות לנסיעה לגרמניה.

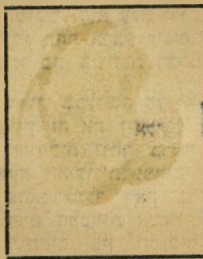
★ ★ ★

נחמיאס, יוסף, פקיד. לשעבר סגן ה- מפקח הכללי של המשטרה, בתקופה בה, לדבריו, "הלירה היתה לירה וסגן המפקח הכללי היה סגן המפקח הכללי. אחר-כך הי- הה אינפלציה". נחמיאס, מאנשי-המשטר הי- מרכזיים, אישיות מרכזית במשרד הבטחון, נקרא להעיד על-ידי עמוס, סיסק חומר-נפץ לסניגוריה. בין השאר: לייגום נתן את ה- וילה שלו חיים לעמוס, למשך שנתיים, תמורת הבטחת המשטרה להשתדל להשיג

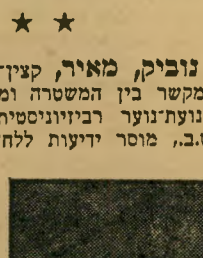
היהודית. שייקה ירקוני (ראה ירקוני) וה- בריו קיבלו על עצמם לקנות בגרמניה ב- כספים אלה, במיליון והצי מארק (שלושת רבעי מיליון לייף), ציוד לבתי-מלון בארץ. במשפט התברר כי הם עשו קנוניה עם הי- ספקים הגרמניים, שנתנו להם חשבונות מופ- רזים כוזבים, שילמו לשייקה ולחבריו את ההפרש במוזמנים במטבע גרמני. לפי הי- אינפורמציה שקיבלה משטרת ישראל, הגיע הסכום שניתן לשייקה ולחבריו בעיסקה אחת בלבד ל-38 אלף מארק. קציני-המשטרה צידו וזקס נש- לחו לגרמניה ל- כרם את הפרי- טים, הגישו דו"ח מפורט, אולם שיי- קה וחבריו לא נקראו אפילו ל- חקירה על אף העובדה שבינת- יים הושלמו הי- חקירות ונתגלו ההוכחות, ולמי- רות הוראותיהם הרשמיות של זלינגר וחיים כהן (ראה זלינגר וכהן). בסיכומיה קבעה הסניגוריה שלייף 12 תירוצים שונים לסגירת התיק, שכל אחד מהם סותר את השני ושכולם יחד מנוכחים, וכי הסיבה האמיתית היחידה הייתה הידיעה הכללית ששייקה הוא שותפו של עמוס. לייף עצמו הכיר את שייקה לרא- שונה בביתו של עמוס, בנשף פורים. הוכח כי ערב עדותו נפגש לייף בביתו של עמוס עם החשוד ירקוני. גם עדותו של לייף היתה, לדברי הסניגוריה, כוזבת ומתחמקת. סתרה את המיסמכים ואת העדויות של שלומאי (ראה שלומאי) ושל עדים אחרים.

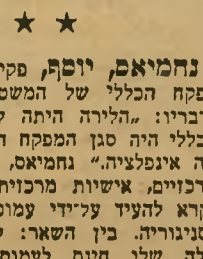
מנור, עמוס. לדברי סהר ו- עמוס, התייעצו עמו בקשר עם המשפט. כשנש- אל עמוס מה תפקידו של מ- נור, השיב: "אני נפגש אתו לעי- תים קרובות. הוא עובד בל-יד ה- בטחון. איני מו- כן לומר מה תפקידו."

נוביק, מאיר, קצין-לתפקידים-מיוחדים. הניח בתקופת-העורב רביוניוסיטת, איש השיי וה- שב, מוסר ידיעות לחי-י באמצעות רומק גרינברג. חברו הקרוב של ע- מוס ופיקודו, נ- כח במדים ובלא מדים ברוב ישי- בות המשפט. למ- רות שסהר חזר והעיד בשבועה שלא השתתף ב- הכנת המשפט, הודה בכך ע- מוס, הוכיח ב- זאת כי נוביק מעל בתפקידו כקצין-משטרה בנצלו את סמכויותיו, ידיעותיו והמכשירים העומדים לרשותו לטובת אורח פרטי בתביעה אר- רחית (ראה שלום ירקוני).

ליגום, שלום, מיליונר. הנושא המרכזי של חוברת שורת המתנדבים. שהקדישה ל- עמוס רק שמונה שורות. ידיד ק- רוב של נחום גולדמן, סהר, נח- מיאס, עמוס ו- שייקה ירקוני. העמיד את היד- לה שלו בהר- צליה חיים ל- רשות עמוס (רי- אה נחמיאס), שי- לם עבורו מסים, חשמל ונגנות. ל- דברי סהר, היה זה המקרה היחיד בו קיבל קצין-משטרה מתנה כזאת, ששויה הגיע, לדברי עדים, ל-5000 ל"י בערך. בזמן המש- פט, שהה בחוץ-לארץ. לא הובא כעד על- ידי כספי.

ליף, איתן, קצין-משטרה, איש המחלקה הכלכלית. הופיע באיצטלה קומית, אך היה לו תפקיד מכריע בפרשה. תיאר את שייקה כ-סקארמוש מתוצרת הארץ" וכ-חובב טיפ- מרויח יותר טוב מבעלי המקצוע". טיפל אישית בתיק אירסו. מעדותו ומהמצגים שהוגשו באמצעותו התבררו פרטי התיק כי- הלחן: אירסו, אירגון שקיבל לידיו את כס- פי היהודים הנרצחים שנשארו ללא יורשים, העמיד חלק מכספים אלה לרשות הסוכנות

התיקים של עמוס, כספי וסהר במהלך הי- משפט. עד הסניגוריה לוי, סמל-המשטרה לשעבר, שהוכרו כעד עוין בשל פחדו להי- עיד נגד עמוס, העיד כי לפני עדותו הפנה אותו כספי לירקוני, וזה חקר אותו על מה שהוא עומד להעיד ויעץ לו להתחמק מ- עדות, דבר שהוא בגדר עבירה פלילית. ב- פרשה אחרת נקבע על-ידי פרקליט המדינה כי "יתכן והתנהגותו (של שלום ירקוני) אינה הולמת מעמדו של קצין-משטרה בכיר."

★ ★ ★

כהן, חיים, היועץ המשפטי. אחת הי- סנסציות של המשפט התפוצצה כאשר נס- חבר כי חיים כהן קרא את החוברת של שורת המתנדבים לפני פירסומה, וכן את מכתבה בו דרשה התפטרות עמוס. גם הוא הכניס בו תיקון (ראה אלו). במשפט הת- ברר שכהן קיים יחסים הרקים עם השורה ובדק מראש רבים מפרסומיה. עם גילוי הי- תיקים, הוכח כי דרש מן המשטרה להמשיך בחקירות בעניין אירסו וכי הוראותיו לא נתמלאו, אך מנע במהלך המשפט בעד פרק- ליט מחוז תל-אביב לגלות את האמת על תוכן התיק. הואשם על-ידי זבר בקשרים נסתרים עם שורת המתנדבים. (ראה בהרל).

★ ★ ★

כספי, מיכאל, עורך-דין. היוצר, המאר- גן ואחד מקורבנותיו העיקריים של המשפט. לפניו, היה כספי עורך-דין מצליח לעניינים אורחיים, העסיק במשרדו כתריסר עורכי-דין. שאיפתו להפוך לפרקליט פוליטי, ללא תכור- גות נפשיות מת- אימות, גרמה ל- כך שסיכר את עמוס במשפט, בניגוד לדעת א- הוד אבריאלי, ש- די קולק ושאר חברי קבוצת בי- גי, כספי נמוך הקומה ומרכיב המשקפיים, הכ- ניס את הסגנון העכור למשפט.

כאשר הביא את יחזקאל סהר (ראה סהר) כעד ראשון, סתם את הגולל על צמרת המשטרה. לקראת סוף הי- משפט היה ברור כי יהיה פסק-הדין אשר יהיה, גרם נזק שלא יתוקן לצמרת המש- טרה, למשטר ולמעמדו הציבורי של שולחו. כמה מראשי המדינה, שאת קירבתם הוא מבקש, לא יוכלו לסלוח לו זאת לעולם.

★ ★ ★

ליק, איתן, קצין-משטרה, איש המחלקה הכלכלית. הופיע באיצטלה קומית, אך היה לו תפקיד מכריע בפרשה. תיאר את שייקה כ-סקארמוש מתוצרת הארץ" וכ-חובב טיפ- מרויח יותר טוב מבעלי המקצוע". טיפל אישית בתיק אירסו. מעדותו ומהמצגים שהוגשו באמצעותו התבררו פרטי התיק כי- הלחן: אירסו, אירגון שקיבל לידיו את כס- פי היהודים הנרצחים שנשארו ללא יורשים, העמיד חלק מכספים אלה לרשות הסוכנות

ליף, איתן, קצין-משטרה, איש המחלקה הכלכלית. הופיע באיצטלה קומית, אך היה לו תפקיד מכריע בפרשה. תיאר את שייקה כ-סקארמוש מתוצרת הארץ" וכ-חובב טיפ- מרויח יותר טוב מבעלי המקצוע". טיפל אישית בתיק אירסו. מעדותו ומהמצגים שהוגשו באמצעותו התבררו פרטי התיק כי- הלחן: אירסו, אירגון שקיבל לידיו את כס- פי היהודים הנרצחים שנשארו ללא יורשים, העמיד חלק מכספים אלה לרשות הסוכנות

מפורשות, הופסקו החקירות בתיק אירסו. סהר טען כי הוא שאמר לו ש- "שייקה סדרה", אך הנתבע חנן רפפורט העיד כי ידוע לו שזלינ- גר מכחיש זאת בתוקף וכי זלינ- גר התבטא בהר- דמנות אחרת ש- "לא היה מרשה לפיקודו להת- ידוע עם שייקה."

הוגדר באותה עדות כ-אדם ישר השבוי בידי המשטר. הממונה הישיר על הופי- שטטר וזוהר. למרות שסהר אמר עשרות פעמים בעדותו שרק הוא יכול להעיד בעניני אירסו ובפרשיות אחרות, לא הוזמן על-ידי התביעה להעיד. הותקף קשות על-ידי זבר, שדרש ממנו הסברים על עמדתו בפרשה.

★ ★ ★

טבת, שבתי, עתונאי. מכשיר-התע- מולה העיקרי של עמוס בפרשה זו, כאשר פירסם בהארץ סידרת-מאמרים בשם "קרנן הרצה בדיבה", בה טען כי העולם הזה שיקר והנהו "מוקצה מחמת מיאוס". שלו- שט מאמריו ועדותו, בה סירב לגלות את קשריו עם מ- טה המשטרה ו- קציניה, היו חר- מר רבי-ערך בידי הסניגוריה, כדי להוכיח כי טע- גות התביעה היו שקרים מבויימים ומתוכננים. עור- תו של טבת, שנקרא להעיד מ- טעם הסניגוריה, סתרה את עדות

עמוס בנקודות מכריעות. במהלך המשפט היה אחראי מטעם הארץ על כיסוי, ערך ועיבד את כתבות העתון וכתבותיהן ב- רוח עמוס, עד שהורחק מתפקידו זה על- ידי העורך. אחי המפנה המשפט נאלץ הארץ לדרוש את התפטרות סהר.

★ ★ ★

ירקוני, שייקה, "שייקה", סוחר. ידו נמוער ושוחפו של עמוס. "צבר ללא כלום" עם קום המדינה, לדברי עמוס, אשר גילגל מיליונים תוך שלוש-ארבע שנים, הוצג על-ידי סהר ועמוס כנאי מכל רבב (סהר: "שייקה חשוד? חס ושלום!") לקראת סוף המשפט נת- גלה כי שמו הי- פיע שבתי כר- טיטיות של כ- שודים במשטרה הכלכלית, ולפי- חות בחמשה תי- קים בת"א וב- חיפה. בתיק איר- סו ובתיק "הי- חרטינה היפנית" מופיע שמו כח- שוד מרכזי. למי- רות שכל המשפט סובב מסביב לטענה כי המשטרה סתרה את תיקו, לא הובא כעד על-ידי כספי, דבר שהתפרש בסיכומי הי- סניגוריה כאחת ההוכחות להעלמת עובדות.

ירקוני, שלום, קצין משטרה. גמנה על חבר קציניו של הקת"ם נוביק (ראה נוביק). השתתף, יחד עם עוזריו של כספי, בארגון קבלת הצהרות-בשבועה מטעם עדים ש- היו עשויים להי- עיד לטובת הסי- נגוריה. ריכז בי- דיו את החומר שסאני על ידי סוכני ובלש-מני גנון-החושך, הי- משטרה, החשוד שייקה ירקוני (רי- אנו קרוב) ו- כספי, לצורך המשפט. נושאי-הכלים ונושא

כספי, לצורך המשפט. נושאי-הכלים ונושא